

Verslag onderzoek naar conflict in PvdA Zuidoost

Op donderdag 28 juni 2012 heeft het Partijbestuur Sherlo Esajas en Walter Ety gevraagd om onderzoek te doen naar het conflict in het stadsdeel Amsterdam Zuidoost.

1.1 Onderzoeksopdracht

Het Partijbestuur (PB) vroeg een onderzoek naar de gebeurtenissen in de maand juni 2012, uitmondend in een door de PvdA-fractie ingediende aangenomen motie van wantrouwen tegen PvdA stadsdeelvoorzitter Marcel La Rose. Daarbij stelde het PB de volgende onderzoeksvragen centraal:

- Welke rol hebben DB-leden en fractieleden de PvdA gespeeld bij het ontstaan van dit conflict?
- In hoeverre is de integriteit van het openbaar bestuur in het geding?
- Is de samenwerkingsrelatie tussen deze PvdA fractie en deze DB leden in Amsterdam Zuidoost te herstellen?
- Op welke wijze kan de PvdA afdeling in Zuidoost beter gaan functioneren

1.2 Taakopvatting en werkwijze

- Het betreft hier een onderzoek voor het landelijk Partijbestuur van de PvdA. Wij onderzoeken en beoordelen het optreden en het functioneren van gekozen vertegenwoordigers van de PvdA en van de betrokken partijorganen. Wij hebben uitsluitend met PvdA-leden gesproken.
(De stadsdeelraad heeft inmiddels het extern adviesbureau BING opdracht gegeven de handelwijze van het stadsdeel in de kwestie Masterboys te onderzoeken.)
- Het conflict in Zuidoost duurde tijdens ons onderzoek nog steeds voort. Wij hebben er voor gekozen om geen interveniërende of begeleidende rol op ons te nemen, maar uitsluitend te onderzoeken. We zijn ons ervan bewust dat een onderzoek in opdracht van het PB natuurlijk wel een betekenisvolle interventie is en dat alle betrokken PvdA-ers zich ervan bewust waren dat hun optreden onder het vergrootglas ligt. Over dit deel van onze taakopvatting hebben we contact gehad met partijvoorzitter Hans Spekman en Lodewijk Asscher, politiek leider van de PvdA Amsterdam en expliciet gemeld aan al onze gesprekspartners.
- Tijdens ons onderzoek hebben fractie en afdeling zich onder leiding van Hans Ouwerkerk ingespannen om een door allen gedragen PvdA-kandidaat voor het voorzitterschap van het stadsdeel te vinden. Omdat het een onderzoek van de PvdA naar een conflict van PvdA-ers in Zuidoost betreft staat voor ons de partijafdeling in Zuidoost centraal. Het eerste gesprek hebben wij dan ook met de afdelingsvoorzitter gevoerd. Na rapportage aan het PB willen wij op de afdelingsvergadering onze bevindingen toelichten.
- Om ons een goed beeld te kunnen vormen van de gebeurtenissen hebben we met veel direct betrokken partijgenoten gesproken. We hebben ervoor gekozen niet te spreken met voormalige bestuurders en afdelingsvoorzitters die wel schriftelijk hun zienswijze hebben gegeven.

1.3 De gebeurtenissen vanuit het perspectief van de PvdA

- Op dinsdag 26 juni 2012 heeft Marcel La Rose aan het eind van de vergadering van de stadsdeelraad Amsterdam Zuidoost zijn functie als voorzitter van het stadsdeel ter beschikking gesteld. Marcel was tijdens de stadsdeelraadsverkiezingen in 2010 lijsttrekker van de PvdA.
- Op de vervolvergadering van de deelraad op donderdag 28 jun 2012 diende Narish Parsan, de voorzitter van de PvdA-fractie, een motie van wantrouwen in tegen Marcel La Rose. De motie werd aangenomen. 4 van de 12 PvdA-fractieleden stemden tegen. De andere stadsdeelbestuurder namens de PvdA, Muriel Dalglish vormt nu samen met een VVD'er en een GroenLinkser het dagelijks bestuur.
- Directe aanleiding voor de motie van wantrouwen was de discussie naar aanleiding van de melding van Marcel La Rose dat er sprake was van bedreiging en intimidatie van hem als stadsdeelvoorzitter. (Het gaat er in dit onderzoek om hoe vertegenwoordigers van de PvdA met (meldingen van) bedreiging en intimidatie van politieke ambtsdragers omgaan.)

Bevindingen ETTY/ESAJAS

1.4 Voorgeschiedenis

- De kandidaatstelling voor de PvdA-lijst voor de stadsdeelraadsverkiezing was zeer bewogen. De door een adviescommissie voorgedragen kandidaat Muriel Dalglish werd voor het lijsttrekkerschap verslagen door 'nieuwkomer' Marcel La Rose. Er volgde een zeer succesvolle campagne. Marcel werd voorgedragen en gekozen tot voorzitter van het stadsdeel en Muriel werd het tweede PvdA DB-lid. Narish Parsan werd door de fractie aangewezen als fractie voorzitter
- In de zomer van 2011 is er een ernstig conflict binnen de PvdA Zuidoost over subsidiëring door het stadsdeel van Kwakoe/het zomerfestival. PvdA-stadsdeelvoorzitter Marcel La Rose botst met de PvdA-fractie. Na bemiddeling van o.a. Joyce Sylvester en Freek Ossel en na een afdelingsvergadering kan men weer met elkaar verder. Wel wordt met steun van het Partijbestuur een mediator aangesteld.
- Het gebrek aan vertrouwen in Marcel La Rose is bij een groot deel van de fractie gegroeid. Marcel voelt zich steeds negatief bejegend door de PvdA-fractie en voelt zich niet welkom in fractievergaderingen. De communicatie tussen Marcel en de fractie als geheel is beperkt. Muriel Dalglish is wel regelmatig aanwezig in de fractievergaderingen. Marcel laat zich door een aantal fractieleden wel steeds informeren. Tijdens de openbare vergaderingen van de stadsdeelraad is er permanent sprake van een confronterende benadering van Marcel door de PvdA fractie: een zeer dualistische opstelling van de PvdA, veruit de grootste fractie.

1.5 Masterboys, subsidierelatie en intimidatie

- Een raadsadres van de stichting Masterboys, na een subsidieafwijzing door het DB was aanleiding voor een verder oplopende spanning tussen La Rose en de PvdA-fractie. Aanvankelijk in ieders ogen een kleine kwestie, uiteindelijk het onderwerp van een interpellatie van de oppositiefractie D66 op dinsdag 26 juni.
- De woordvoerder van Masterboys stuurde in de voorafgaande maanden een groot aantal e-mails naar DB en raadsleden. Marcel La Rose voelde zich door die mails geïntimideerd en bedreigd. Hij heeft dat bij de politie gemeld en in het DB

besproken. Hij wilde om die reden dat het stadsdeel niet meer met de stichting over de subsidierelatie sprak

- Op maandag 25 juni heeft de burgemeester het presidium van de deelraad, waaronder de PvdA-fractie voorzitter, dringend verzocht de bij bedreiging en intimidatie geldende gedragslijn in acht te nemen: vierkant achter de bedreigde bestuurder gaan staan. Geen inhoudelijke behandeling van de subsidierelatie zolang de bedreiging niet uit de lucht is.
- Tijdens de interpellatie heeft de PvdA-fractie voorzitter zeer expliciet twijfels geuit over de bedreiging en scherpe vragen daarover aan La Rose gesteld. Het verzoek van de burgemeester om eerst de kwestie van de bedreiging af te wikkelen alvorens verder te spreken over het raadsadres is niet opgevolgd.
- De (meerderheid van de) PvdA-fractie had al lang geen vertrouwen meer in La Rose en vertrouwde hem ook niet in deze kwestie.

1.6 besluitvorming en voorbereiding van de PvdA in Zuidoost in deze vertrouwenscrisis

- Al maanden was er maar zeer beperkt contact en afstemming tussen de PvdA-fractie (woordvoerders) en de PvdA-stadsdeelvoorzitter over onderwerpen die in commissies en in de plenaire vergadering aan de orde komen.
- In de fractievergadering op 25 juni waarin de interpellatie van de oppositie over Masterboys werd voorbereid was Marcel La Rose niet aanwezig. Zijn beantwoording van de interpellatievragen was niet bekend bij de fractie en La Rose wist ook niet hoe de PvdA-fractie zou participeren in het debat.
- In die fractievergadering werd afgesproken dat de fractie zelf in het interpellatiedebat antwoorden op bij hen levende vragen wilde.
- In het debat kondigde de appellant van de oppositie aan een aantal harde moties tegen La Rose te willen indienen.
- Zonder schorsing voor overleg tussen de PvdA-fractie en La Rose heeft de PvdA-fractie voorzitter in zijn eigen termijn een zeer scherp betoog gehouden, waarin hij grote vraagtekens plaatste bij de intimidatie door de woordvoerder van Masterboys en bij de wijze waarop de stadsdeelvoorzitter daarmee was omgegaan. De oproep van de burgemeester om inzake de intimidatie vierkant achter de eigen bestuurder te gaan staan klonk niet door in zijn betoog.
- Na een door hem aangevraagde schorsing, maar zonder dat hij daarin overleg heeft met de PvdA-fractie, deelde La Rose vervolgens mee dat hij zijn functie ter beschikking stelde en verliet de vergadering.
- Op de fractievergadering voorafgaande aan de vervolgvergadering van de deelraad stelde de fractie voorzitter na een eerste discussieronde voor dat de PvdA-fractie zelf een motie van wantrouwen zou indienen.
- Een meerderheid van de fractie steunde dit voornemen, een minderheid nadrukkelijk niet. De afdelingsvoorzitter stelde voor eerst een afdelingsvergadering te beleggen.
- Na stemming in de fractie informeerde de fractie voorzitter Marcel La Rose. Die nam dit als mededeling aan.
- Over het indienen van de motie van wantrouwen is geen overleg gepleegd met de coalitiepartners.
- In de vervolgvergadering van de deelraad, 2 dagen later, op donderdag 28 juni diende de PvdA fractie zelf een motie van afkeuring in tegen de stadsdeelvoorzitter, die werd aangenomen met o.a. de stemmen van 4 PvdA fractieleden tegen.

1.7 De rol van de PvdA-afdeling Zuidoost

- De voorzitter van de afdeling heeft tijdens het fractieoverleg waar tot indiening van de motie van afkeuring werd besloten, erop aangedrongen de kwestie eerst aan de afdelingsvergadering voor te leggen. De meerderheid van de fractie heeft dat verzoek naast zich neergelegd.
- De afdeling, de leden, zijn in de loop van juni niet op de hoogte gesteld van de steeds meer vastlopende vertrouwensrelatie. Pas na de aangenomen motie van wantrouwen is een afdelingsvergadering bijeengeroepen.
- Het afdelingsbestuur functioneert al minstens twee jaar zeer gebrekkig. Twee voorzitterswisselingen, geringe activiteit van de meeste bestuursleden, onderlinge meningsverschillen en vooral weinig activiteit: De website van de afdeling is de afgelopen twee jaar nauwelijks bijgehouden, gegevens kloppen niet, geen informatie over het functioneren van de PvdA in Zuidoost. (Ook de fractie heeft deze lacune niet ingevuld en heeft zelf leden en andere belangstellenden niet via dit officiële partijorgaan van zijn daden op de hoogte gehouden.)
- In het verleden actieve leden zijn veelal afgehaakt. In het huidige klimaat van onderlinge strijd en persoonlijke verdachtmakingen zijn nieuwe leden ook niet geneigd in de afdeling actief te worden.

1.8 Omgangsvormen binnen de PvdA Zuidoost

- De verhoudingen binnen de partijafdeling zijn al lange tijd verstoord. De brieven van voormalige bestuurders en afdelingsvoorzitters illustreren dat.
- Ook in onze gesprekken met betrokkenen viel op hoe hard, persoonlijk en onverzoenlijk over elkaar wordt gesproken.
- Velen spreken over persoonlijke machinaties en complotten van collega-partijgenoten terwijl men zelf uitsluitend politiek-inhoudelijk zegt te opereren. (Van structurele fractievorming is ons weinig gebleken. Er is eerder sprake van erg weinig onderling overleg, slechte communicatie als fractie en partij naar de eigen leden, veel onderling wantrouwen ook dwars door de vermeende elkaar bestrijdende richtingen.)

1.9 Interventies PvdA-Amsterdam en PvdA-partijbureau

- In de loop der jaren is meermalen zowel door het partijbestuur en de afdeling Amsterdam als door PvdA gemeentebestuurders op verzoek geholpen bij de onderlinge conflicten.
- Tegelijk werden deze interventies al gauw onderdeel van de afdelingscultuur van conflict en verdachtmaking
- Een belangrijke interventie was het aanwijzen van een mediator door het Partijbestuur na het conflict over Kwakoe/zomerfestival in 2011. Afdelingsvoorzitter, 2 fractieleden en de 2 PvdA-DB leden hebben onder leiding van deze mediator een aantal keren gesproken. Volgens betrokkenen en de mediator is nauwelijks voortgang geboekt. Vanaf de aanvang van de mediatie heeft de fractievoorzitter aangegeven niet gelukkig te zijn met de mediator en de wijze waarop hij was aangesteld.
- In de loop van juni heeft geen van de betrokkenen de hulp van de mediator ingeroepen.

- De voorzitter van de afdeling Amsterdam en PvdA-wethouders hebben in de maand juni met verschillende betrokkenen contact gehad, steun aan geboden en gepoogd het conflict niet te laten escaleren.
- In de geëscaleerde verhoudingen in de PvdA Zuidoost werden deze pogingen steeds geduid als een keuze in de onderlinge conflicten.

Beoordeling Etty/Esajas

1.10 Vertrouwensbreuk

- Er was al maanden sprake van een vertrouwensbreuk tussen de (meerderheid van de) PvdA-fractie en de PvdA-lijsttrekker/stadsdeelvoorzitter.
- De behandeling van het raadsadres van Masterboys en van de intimidatie van hun woordvoerder was slechts een aanleiding om de breuk ook te effectueren.
- Zo'n vertrouwensbreuk tussen een PvdA-fractie en hun dagelijks bestuurder is uiterst pijnlijk. Toch komt dit regelmatig voor en het behoort tot het politieke handwerk om in zo'n situatie procedureel en inhoudelijk adequaat te handelen.
- Toetreden tot een coalitie en de voordracht van een dagelijks bestuurder gebeurt binnen de PvdA in de regel na raadpleging van en zwaarwegend advies door de afdeling. Als de PvdA-fractie het vertrouwen in de 'eigen' DB'er wil opzeggen behoort dit in de regel dan ook aan de afdelingsvergadering te worden voorgelegd, die zo een zwaarwegend advies kan uitbrengen.
- Dit geldt des te meer als het om de door de afdeling gekozen lijsttrekker gaat.
- Dit geldt in nog sterkere mate als de fractie niet unaniem is
- Tot het politieke handwerk behoort ook dat de PvdA-fractie zorgvuldig omgaat met coalitiepartners. Zeker in het geval dat de PvdA-fractie het vertrouwen in een DB-lid wil opzeggen. De basis van de coalitie is – naast het programma – immers het unaniem steunen van de voorgedragen kandidaten. Opzeggen van vertrouwen in een DB-lid mag dan ook alleen in overleg met de coalitiepartners.

1.11 De melding van bedreiging en intimidatie

- De discussie rond het raadsadres van Masterboys sleepte al enige maanden toen La Rose de bejegening van de woordvoerder van Masterboys als bedreigend en intimiderend identificeerde. Ten onrechte werd deze melding door de PvdA-fractie In het licht van het al bestaande wantrouwen niet serieus genomen. Ten onrechte, want elke melding van bedreiging en intimidatie van politieke ambtsdragers dient door elke PvdA-vertegenwoordiger serieus genomen te worden. Sinds de brief van de Minister van Binnenlandse Zaken d.d. 21-03-2011, medeondertekend door o.a. de voorzitter van de VNG, aan alle bestuurscolleges, gemeenteraden en deelraden is er een duidelijke richtlijn voor zo'n melding: om de bedreigde bestuurder(s) heen gaan staan, de politieke meningsverschillen even terzijde schuiven en eerst de bedreiging op de juiste manier aanpakken.
- Ten onrechte heeft de PvdA-fractievoorzitter vervolgens de interventie van de burgemeester niet benut om de kwestie van de bedreiging uit de sfeer van politieke controverse te halen. Integendeel: de interventie zelf is ten onrechte geduid als inmenging in het politieke conflict.

1.12 Beoordeling van het optreden van de PvdA-fractie in het conflict.

- Er was in juni geen sprake van een incident, maar een laatste stap in een lang bestaand structureel wantrouwen tussen de meerderheid van de stadsdeelfractie en de PvdA-stadsdeelvoorzitter. Zo'n vertrouwensbreuk is zeer te betreuren, zeker als het de lijsttrekker, dus het politieke boegbeeld van de PvdA ter plekke betreft. Maar

een dergelijke vertrouwensbreuk kan gebeuren, is ook elders in de partij met enige regelmaat aan de orde.

- De fractie heeft ten onrechte geen gebruik gemaakt van de lopende mediatie.
- De koninklijke weg om zo'n vertrouwensbreuk in de PvdA aan de orde te stellen is om deze aan de afdelingsvergadering voor te leggen. Er waren voor de fractie geen spoedeisende redenen om dat niet te doen. Integendeel
- Zeker een verdeelde fractie is reden om de kwestie eerst aan de afdeling voor te leggen.
- Het advies van de afdelingsvoorzitter om de zaak aan de afdeling voor te leggen is door de meerderheid van de fractie ten onrechte genegeerd
- Ten onrechte is er geen overleg geweest met de coalitiepartners. Een coalitieakkoord is in essentie een afspraak om elkaars kandidaten voor het dagelijks bestuur te steunen. Een motie van wantrouwen is dus ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid.
- De interventie van de burgemeester is ten onrechte ook niet aangegrepen om het conflict te deëscaleren
- Het op de spits drijven van het conflict binnen de PvdA in een belangrijk en publicitair altijd in het oog springend Amsterdams stadsdeel aan het begin van de landelijke verkiezingscampagne is uiterst risicovol. De fractie heeft daarover geen contact gezocht met het Partijbestuur en geheel op eigen houtje geopereerd.
- Los van alle mogelijke politieke motieven is hier sprake van slecht politiek handwerk van de fractie en zijn voorzitter dat de PvdA in Zuidoost, in Amsterdam en in het land schade heeft toegebracht. In plaats van tijd en ruimte te maken voor een waardige vertrouwensdiscussie binnen partij en fractie is gekozen voor een onnodige versnelling op eigen initiatief.
- Dat het eind september gelukt is om gezamenlijk een nieuwe voorzitter te kandideren is te prijzen.

1.13 Beoordeling van het functioneren van de PvdA stadsdeelvoorzitter in het conflict

- Het vertrouwen tussen de voorzitter en de meerderheid van de PvdA-fractie was al geruime tijd op. La Rose voelde zich niet meer welkom in de fractie. Hij heeft zowel bij de afdeling Zuidoost als bij afdeling Amsterdam en het partijbestuur daarvoor aandacht gevraagd.
- Op cruciale momenten in juni heeft hij zelf escalerende stappen genomen: het ter beschikking stellen van zijn portefeuille op dinsdag en het voor kennis aannemen van de mededeling van de fractievoorzitter dat de PvdA fractie een motie van wantrouwen zou gaan indienen. Uiteindelijk heeft hijzelf ook niet de mediator ingeschakeld of opgeroepen om de deelraadsvergadering uit te stellen in afwachting van een PvdA-afdelingsvergadering.

1.14 Beoordeling van het functioneren van de PvdA-afdeling Zuidoost in het conflict

- De afdelingsvoorzitter heeft als enige in juni aangedrongen op uitstel en op het voorleggen van de vertrouwensvraag aan de afdeling.
- De nog actieve leden en degenen die rond conflictsituatie bereid zijn op afdelingsvergaderingen te komen zijn onderling zo verdeeld dat de afdeling geen gezaghebbende rol heeft kunnen spelen.

Tenslotte

- De fractie van de PvdA in deelraad Zuidoost is erin geslaagd gezamenlijk een nieuwe voorzitter van het dagelijks bestuur te vinden. De fractie moet nu in de resterende bestuursperiode gezamenlijk blijven optrekken, een betrouwbare coalitiepartner zijn en politieke en menselijke omgangsvormen in acht nemen. Garanties daarvoor zijn niet te geven. Elk van de fractieleden heeft daarin een eigen verantwoordelijkheid als PvdA-lid om verdere beschadiging van de partij te voorkomen.
- De afdeling Zuidoost van de PvdA functioneert nauwelijks. Recent is ook de voorzitter teruggetreden. Er is geen kortetermijnperspectief op verbetering. Aanbevelingen tot verbetering zouden nu een slag in de lucht zijn. Het partijbestuur moet in deze situatie de afdeling Amsterdam vragen om de begeleiding van de afdeling Zuidoost op zich te nemen, met als doel dat de communicatie met de leden daar wordt hersteld (o.a. via de website), dat regelmatig een afdelingsvergadering wordt belegd, dat er gezocht wordt naar nieuwe afdelingsbestuurders die de tegenstellingen willen overbruggen en zelf organisatorisch werk op zich nemen.
- Partijbestuur en afdeling Amsterdam kunnen intussen zelf bijeenkomsten beleggen in Zuidoost over landelijke en stedelijke politieke onderwerpen, zodat leden en sympathisanten van de partij in Zuidoost een platform geboden wordt om bij de PvdA betrokken te zijn.

Amsterdam, 31 oktober 2012 Walter Ety Sherlo Esajas